

Годишен абонамент:

За България 80 лв.
За странство 160 лв.
За Америка 2 дол.

ОБЯВЛЕНИЯ:

2 лева кв. см.

Брой 2 лева

692 Културно-просветно
читалищно дружество Варна

СВОБОДНА ДОБРУДЖА

СЛЕДПРАЗНИЧЕН ВЕСТНИКЪ ЗА НАЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ

Запасване на абона-
ментитъ се придружа-
ва съ сумата

Редактира комитетъ

Адресъ „Св. Добруджа“ — София

Главенъ редакторъ

Д-ръ П. Вичевъ

Телефонъ № 4575

ФАКТИ И ПОУКИ

Ние бѣхме своевременно ка-
зали, че довеждането Вени-
зелостъ на властъ въ Гърция
се наложи отъ Англия и Фран-
ция, защото Венизелостъ се
явяваше като най-удобното ли-
це за провеждане на тѣхната
политика и за довършване на
необходимия новъ фронтъ отъ
Балтийското до Средиземното
морета.

Ние бѣхме казали още, че
сѣзната на Братияну съ Ма-
ниу се наложи пакъ отъ Па-
рижъ и Лондонъ, съ огледъ
на сѣжитъ цели и нужди, за
които Братияно се виждаше
достатъчно изтърканъ и не-
удобенъ за момента, поради
създаването се макаръ и из-
кусено голѣмо движение
средъ ромѣнскитъ селски ма-
си. Потрѣбна бѣше диверсията
съ една демагогия, да се съ-
гласува демократизма,
съ централизма, то л о в а
повече, че идеологията на на-
ционалъ-цариниститъ не е да-
лечъ отъ тая на либералитъ.

Ние казахме тоже, че дик-
татурата въ Югославия не е
само лично дѣло на кралъ
Александра, а тя бѣ подска-
зана отъ Парижъ и оправда-
вана отъ френската преса на
чело съ голѣмия и близкъ до
Външното М-во в. „Le Temps“.

Никой вече не оспорва, че
Малката Антанта отъ Югосла-
вия, Чехославия и Ромѣния се
инспирира отъ Парижъ и Лон-
донъ.

Тѣй же очевидно стана, че
все по-тѣсното сближение на
Ромѣния съ Полша и сключе-
нитъ между тѣхъ явни и тайни
приятелски и военни договори,
се вършеше тоже по инструк-
ции на Парижъ и подъ лич-
ната дирижировка на френски
генерали.

Тѣй же ясно се прозира,

френската и английска инспи-
рация къмъ Варшава за една
предстояща полска окупация
на Данцигъ, както това по-
рано (1920 г.) стана съ Вилна
и следъ всички пропаднали
опити да се откъсне Литва отъ
влиянieto на Берлинъ и
Москва.

Не подлежи на никакво
оспорване, че тѣй щекотливия
Солунски въпросъ между Гър-
ция и Югославия, който сто-
еше висящъ отъ 1924 год. до
сега, и който разклати „прия-
телството“ между Югославия
и Гърция, следъ налагането
на желанитъ режими за ан-
гло-френската политика на Ве-
низелоса и кралъ Александра,
по поржката на Парижъ, се
сключиха приятелскитъ дого-
вори между Атина и Бѣл-
градъ, съ които се ликвиди-
раха сръбско-гръцкитъ спо-
рове около свободната зона
въ Солунското пристанище,
като едновременно тѣ се закле-
ватъ една на друга, че ще па-
зятъ свѣто и ненарушимо мир-
нитъ договори (!)

В. „Le Temps“ ни казва, че
итало-гръцкия договоръ не
може да смушава спокойстви-
ето на Югославия, както и до-

говора между Югославия не е
насочено срещу Италия. Меж-
ду това въ две последователни
статии сѣщия вестникъ не
осжда вече фашизма, както
това правеше по-рано, а го
одобрява и се произнася лас-
каво за фашисткия режимъ въ
Италия. А това показва, че
известни празноти въ итало-
френскитъ отношения сж вече
запълнени.

За България и Турция по-
ложението постепено се уяс-
нява въпреки всички изяви-
ния. България, волю и неволю
ще марширува въ тактъ. Пирот-
ската конвенция, приемането
на съглашението Моловъ-Ка-
фанаристъ, новитъ преговори
въ Атина и София, тържестве-
нитъ декларации на критянина
Венизелостъ, че е въ желани-
ето и политиката му да ликви-
дира съ всички висящи спо-
рове, които спъватъ балкан-
ското сближение показватъ,
че поржката на Брияна се
изпълнява точно.

Вѣроятно Италия ще да е
вложила, като активъ въ ан-
гло-френскитъ голѣми планове
сближението си съ Турция и
разбира се, не за чернитъ очи
на турцитъ и балканскитъ на-
роди.

Проличава ръководството
отъ Парижъ по новото форми-
ране на единъ блокъ между
Полша, Гърция, Ромѣния, Ю-
гославия и Чехославия насоченъ
срещу въпроса за малцинства-
та. Трѣбва да се подчертае, че
той е насоченъ срещу Герма-
ния, защото България и Унга-
рия на представляватъ опас-
ностъ.

Целта се постига. Веригитъ
надъ потиснатитъ народи все
повече се затягатъ, а еднопле-
меннитъ съ малцинствата дър-
жави, все повече се обвър-
ватъ въ финансово-политиче-
ски комбинации, за да бждатъ
неспособни да издигатъ гласъ
на протестъ, въпреки истори-
чески и етнографически аргу-
менти и макаръ да е явно, че
се кошуства съ живота, сво-
бодитъ, правата и интереситъ
на десетки милиони народи,
като се търгашествува дори съ
душитъ, паметта и коститъ на
тѣхнитъ дѣди и праѣдѣти.

Очевидно става, че сждбата
на Македония, Тракия, Доб-
руджа, Царибродско, на Тран-
силвания, Банатъ, Бесарабия
и Буковина, на Черна Гора,
Косово, Далмация, на Подкар-
патска Украйна, на Вилна, Гор-
на Силезия, Горния Адигъ,
Елзасъ, Лотариогия и пр. се
оставя да лежи изключително
върху плещитъ на населява-
щитъ ги народи. А тѣ не пред-
ставляватъ цѣлостъ. Тѣ сж де-
зорганизи рани.

И тѣ вършатъ престѣпление
спрѣмо собствето си дѣло,
спрѣмо самитъ себе си, дето
продължаватъ да стоятъ па-
сивни въ процеса на тѣхната
асимиляция и денационализа-
ция и срещу грозящата ги опас-
ностъ отъ изчезване.

Потиснатитъ народи не бива

Плесница за в. „Доб- руджа“

Пишатъ ни отъ Е. Джумая:
Въ последния брой на в-къ
„Добруджа“ има една нагла
клевета по мой адресъ. Така,
въ в-ка се съобщава, че били
направили анкета и се устано-
вило, че азъ не съмъ прасалъ
резолюция отъ името на мл.
ни група, да се печати въ в.
„Св. Добруджа“. На тая дръз-
ка лжка и на автора ѝ дължа
да отговоря: азъ саморочно
съмъ подписалъ и изпратилъ
въпросната резолюция, приета
отъ събранието на млад. добр.
група въ града ни. Ако вие
г-да сте подли лжци, вър-
шите престѣпление, като сѣ-
те вашата поквара и между
младежкитъ ни редове.

Г. Чолаковъ

Къмъ абонаитъ

Поканваме всички ония
абонати, които не сж
се издължили за абона-
мента си, да стоятъ то-
ва въ най-непродължи-
телно време. Иначе, ще
бждемъ принудени да
спремъ изпращането на
вестника.

Изплащането на аба-
намента става чрезъ по-
щенски записъ или пре-
поржчено писмо.

Лично изплащане може
да става само въ реда-
кцията или на лица спе-
циално опълномощени
съ пълномощие подпи-
сано и подпечатано отъ
редакцията.

повече да стоятъ съ безразли-
чие. Тѣ трѣбва да се сближатъ,
да се федериратъ въ единъ
общъ фронтъ, срещу създаде-
ния вече фронтъ на общата
опасеостъ.

Примамливитъ изявиления,
които се правятъ отъ Парижъ
и Атина за балканско сближе-
ние, отъ Бѣлградъ за Балкан-
ска федерация, сж една дивер-
сия за приспиване и залгва-
ние на балканскитъ народи, до
като имъ се надене до край
тежкия хомотъ. Задъ тия де-
klarации обаче се криятъ пѣ-
лени замисли, за сждбата на
самитъ народи.

Сближение — да, федерация
да, — това трѣбва да стане,
но не да се установява хе-
мония на едни властелини
надъ други, по поржката на Па-
рижъ и Лондонъ; не да се
унищожаватъ цѣли народи, а
върху базата на взаимно ува-
жение, на взаимна търпимостъ,
на взаимно респектиране съ-
ответнитъ национални особе-
ности, традиции и културни
придобивки, да се противопо-
ставятъ на всѣко чуждо вмѣша-
телство, за служене не на чуж-
ди интереси, а на мира и про-
греса на самитъ тѣхъ и на
човѣчеството въобще.

За Добруджанската епархия

Едно напомняне на екзар-
хийския синодъ

Презъ 1922 год. Черковно-
народния съборъ ревизира ек-
зархийския уставъ и внесе съ-
ответни измѣнения съобразно
новитъ нужди на времето.
Между другитъ въпроси единъ
отъ най-капиталнитъ, който
не мина така лесно въ събор-
ния съветъ и въ самия съ-
боръ бѣше въпроса за старата
Доростолска епархия, чиято
голѣма историческа роля е
отбелзана, както въ черков-
ната така и въ политическата
история по възраждането.
Борбитъ на населението сре-
щу гръцкия владика Дионисий
въ Силистра къмъ срѣдата на
19 вѣкъ, което завърши съ
неговото насилствено изгонва-
не отъ града и епархията,
като на сила е билъ натовар-
енъ презъ 1867 г. на пара-
ходъ и изпратенъ въ Цари-
градъ, говори твърде много
за онова високо и кристали-
зирано национално съзнание
на добруджанскитъ маси въ
ония врѣмена.

Заличаването и присъеди-
нението на Доростолската епа-
рхия къмъ Червенската въ пър-
вия учредителенъ черковно-
народенъ съборъ бѣше дѣло
на тѣсенъ шовинизмъ, на за-
слѣпление и капризъ. А пи-
смото на митрополитъ Григо-
рий отъ 1884 год. до Долно-
Дунавския Галацки ромѣнски
митрополитъ, съ което му
джирова добруджанското хри-
стианско население е едно
предателство спрѣмо интер-
еситъ на добруджанци. Това
население се лиши отъ свой
духовенъ глава и се хвърли
въ ржцетъ на влашката чо-
койшина, да бжде то денацио-
нализирано и чрезъ черквата.

Престѣплението става още
по-тежко съ дезинтересова-
ността на Синода при екзар-
хията, за гдето продължава да
пасува и не се застъпва за
религиознитъ нужди на доб-
руджанското християнско на-
селение. Доростолската епа-
рхия е първа между първитъ
епархии. Тя е била призната и
съ султански ферманъ. Ней-
ната историческа роля е из-
вестна. Екзархийския Синодъ
престѣпление върши гдето още
не канонизира Доростолски ми-
трополитъ, за да го изпрати
да заеме мѣстото си и
брани духовнитъ интереси на
населението. Най-после, въ до-
говора за малцинствата из-
рично се говори, че всѣко мал-
цинство има прѣвото, да се
учи и моли на свой матеренъ
езикъ.

Азъ повдигамъ още веднажъ
тоя въпросъ, като виѣнхавамъ
въ обязаностъ на екзархийския
Синодъ да изпълни волята и
желанията на добруджанското
население, ако иска да не носи
отговорността за тежко пре-
дателство въ услуга на ромѣн-
ската асимиляция на добруд-
жанското население.

Изберете и канонизирайте

Лойдъ Джоржъ за мир- нитъ договори

Изборната борба въ Англия
започна. Изборитъ ще се про-
изведатъ на 30 май. Лойдъ
Джоржъ откри вече борбата
срещу правителството на кон-
серваторитъ. Той силно ата-
кува по вътрешната политика,
че правителството е довело до
безработица въ цѣлата страна
и е виновно за тежката со-
циална криза.

За да премахне безработи-
цата, Лойдъ Джоржъ обещава
предъ избирателитъ да про-
веде една повсеместна строи-
телна политика на държавни
предприятия, съ която ще ан-
гажира работната сила на без-
работнитъ.

По воената политика Лойдъ
Джоржъ твърди, че предвой-
ната Англия имала воененъ бюд-
жетъ въ размѣръ на 75 мил.
лири стерлинги, а днесъ кон-
серваторитъ разходватъ за
воената отбрана 117 мил.
лири. Той подчертава, че въ
предвоенния бюджетъ се оправ-
даваше оная голѣма сума, за-
щото страха отъ германската
флота бѣше твърде голѣмъ.

По външната политика Лойдъ
Джоржъ обвинилъ днешното
английско правителство на
Балдуинъ, че е подчинило ин-
тереситъ на английската им-
перия на френскитъ и че съ
скѣсване отношенията съ Ру-
сия, Англия е нанесла неиз-
броими загуби на своята ин-
дустрия и международенъ кре-
дитъ.

По отношение на мирнитъ
поговори и всевъзможнитъ
пактове на О. Н. за миръ Лойдъ
Джоржъ е казалъ:

„Каква полза отъ всичкитъ
тия пактове за миръ, каква
полза отъ договоритъ за вза-
имно приятелство, ако въ края
на крайщата се получава, като
резултатъ само увеличение на
въоръженieto? При огромно-
то въоръжение, мира е само
измама и той скоро ще за-
върши съ крахъ“.

Тия констатации се правятъ
отъ единъ отъ виновницитъ на
създаденитъ мирни договори,
и противъ всички пактове на
О. Н. за миръ, дебело подчер-
тавайки воената подготовка въ
Англия като предвещава и
предстоящъ крахъ. Подобна
ересъ поне сега нѣма ни се
припише отъ полицейския и
сервиленъ Добр. изпъл. коми-
тетъ.

Можемъ вече да върваме, че
най-сетне и той ще тръгне въ
правия пътъ безъ заповѣдъ.

Доростолски Митрополитъ и
го изпратете въ Силистра. От-
кажатъ ли ромѣнцитъ, да го
допуснатъ, изпратете го тогава
въ Женева при Чемберленъ,
Бриянъ, Шиаля, Адачи и Стре-
земанъ, да му дадатъ гаран-
циитъ, които О. Н. дължи по
договоритъ за малцинствата.
Ако и тѣ откажатъ ще се
справимъ съ историята и ще
почерпиме отъ нея поука за
понастъщата борба.

Смиренъ Неромонахъ
отъ Добруджа.

Свободитъ и правата на Добруджа

Икономическа зависимост

Ромънците „сериозно“ сж се завели да установят „сърдечно“ приятелство съ България. Въ последно време четем из вестниците, че Ромъния била готова да отстъпи по въпроса за сестрвата на българските имоти въ Добруджа и Ромъния, дори да се откаже от уговорената сума 280 мил. лева, ако българското правителство се съгласи да направи известни концесии върху вносните мита на петрола, петролните деривати, дървения строителен материал и др. стоки идващи от Ромъния въ България.

Но Ромъния не действа самостоятелно. Нейните установени зависимости връзки съ Полша имат своето отражение въ прекитъ преговори между Ромъния и България.

Полша е поставена при сжщитъ условия на международната стокова обмяна, при каквито бѣше, а и сега по-злѣ е поставена Русия.

Ползувайки се само от единъ излазъ на отдалеченото от мировитъ пазари Каспийско море, и тя се стреми къмъ по-близъкъ контактъ съ бреговетъ на Средиземното море. Отдавна жизненъ въпросъ за източна Европа, Полша, Украйна, източна Германия, Русия и Ромъния е създаването на единъ пътъ за топлинѣ южни брѣгове на Европа. Различията, обаче, които сж създавани и изкуствено поддържани от западния империализмъ, предимно английския, подстрекаването и изострянето на националнитъ въпроси, сж поддържали винаги една атмосфера на подозрение, взаимно недовѣрие и дори сж довеждали до война. [Винаги повдиганъ тоя въпросъ, той се протакъ съ десетки години. Западнитъ империалисти приивидно даватъ съгласието си, ала изъ засада атакуватъ всѣки възможенъ планъ.]

Така бѣше и нѣкога. Така историята се повтаря и днесъ.

Между нѣколкото важни въпроси, които сж свързали Полша съ Ромъния, която връзка се настрѣчава отъ Парижъ и Лондонъ срещу Русия, поля-

цитѣ търсятъ разковничето на тежката транспортна и транзитна проблема за своитѣ стоки къмъ Средиземното море. За това Полша отправя милиони къмъ България и посредници въ Букурещъ, за по-бързото ликвидиране на висящитъ спорни въпроси.

За това ние виждаме, че ромънското правителство поставя наново стария въпросъ за свързването на двата брѣга на Дунава — български и ромънски чрезъ единъ мостъ. Това е въпросъ на жизнена икономическа необходимостъ за всички източно-европейски народи. Принципиално противоречие отъ страна на България не е имало, и днесъ нѣма. Ала по мѣстото, къде да се построи мостъ изникватъ разногласията. Ромъния поставя условия тоя мостъ да бѣде построенъ къмъ устието на Искѣра, нѣкъде къмъ Гигентъ, по-далечъ отъ Черноводския презъ дунавски мостъ, когато ако се следва прѣката транспортна и най-евтина линия определя тоя мѣсто за постройката на моста при Русе за да следва пътя Търново, Ст.-Загора за егейското море.

Ромънцитѣ въ никой случай не искатъ да приематъ тоя проектъ, защото, тѣ казватъ, че той билъ опасенъ отъ стратегическо гледище за Букурещъ, поради голѣмата му близостъ до тѣхната столица, а истинскитъ съображения сж, че съ тоя мостъ до Русе, ще се обезцени она при Черна Вода, трафика ще се насочи презъ първия и вмѣсто Юстенджа ще се изгради Варна, като първостепененъ черноморски портъ.

Ето до къде е комплициранъ въпросъ за преговоритъ между Ромъния и България и на какви икономически и стопански различия се поставиха да бждатъ подчинени въпроситъ за правата и свободата на малцинствата въ Добруджа. Тази връзка очевидно е порочна и тя цѣли да изгради асимилацията и денационализацията въ Добруджа, защото нека кажеме отъ сега, че какъто въ петдесетъ години Ромъ-

ния и България не можеха да разрешатъ тоя въпросъ, така и сега съ години не ще го разрешатъ, защото не е въ интереса на империалистическата и господствующа английска политика, както и на зараждащата се италиянска и Средиземното море и близкия изтокъ.

Въпроситъ за свободитъ и правата на добруджанци не бива да бждатъ поставени въ подобна зависимостъ. Тѣзи права и свободи сж естествени, а не конвенционални. Но и догворно, тѣ сж защитени отъ специалнитъ конвенции за правата на малцинствата подписани отъ Ромъния и великитѣ сили и сж поставени подъ гаранция на О. Н. Едно измѣстване на позициитъ ще имъ постави характера на условността, както това се слиятъ да направятъ победителитъ чрезъ своеобразнитъ тълкувания въ О. Н. за малцинствата, за да не може никога да се излѣзе отъ оматѣсания кръгъ на всевъзможнитъ преплетени и стопански и политически условия отъ голѣмъ мащабъ и зависимости отъ волята и желанията на десетки правителства.

Въпросътъ за правата и свободитъ на хората въ Добруджа е чистъ и простъ. Той не бива да бѣде смѣсанъ съ другъ родъ въпроси отъ съвършено другъ комплициранъ характеръ. Но много ясно проличава вмѣштелството на голѣмитъ империалистически сили, които подклаждатъ и поддържатъ различията, усложняватъ проблемата, за да не може никога да се изкочи отъ кръга на многобройнитъ конфликти. Така и тѣхното вмѣштелство като арбитри „помирители“ става все по-наложително, а болнитъ въпроси оставатъ винаги неизлѣкувани.

Къмъ едно заключение трѣбва да свършиме. А то е, че подтитнатитъ народи продължаватъ да бждатъ обектъ на игри и размѣнна монета въ голѣмата експанзивна политика на империалистичитъ Поуката е сжщата, която не веднѣжъ сме теглили, а именно, че подтитнатитъ народи трѣбва да се обединятъ и поведатъ борба срещу произволитъ на разнитъ сатрапи. Само така тѣ

Въпроса за Данцигъ

германо-полскитъ отношения. полша цѣли окупацията на Данцигъ

Полскиятъ м-ръ Председателъ Бартелъ е посетилъ Данцигъ. Събитието има по-специално значение за бждащитъ планове на Полша къмъ свободата на тоя градъ. Меродавниятъ френския вкъ „Le Temps“ въ една специална статия ни подсказва каква е тая политика.

Този вестникъ не така случайно ни открива въпроса, че Версаялскитъ договори не сж били опредѣлили положението на свободния градъ Данцигъ, и че устието на р. Вистюлъ, която е била предимно полска рѣка, не принадлежи още на Полша. Независимо отъ това, последующитъ договори още повече били ограничили правата въ Данцигъ, защото до като сжщитъ договори поставятъ пристанището на Данцигъ и инсталациитъ му подъ пълната властъ на Полша, следъ това се създаде една организация наречена Пристанищенъ съветъ, който подъ председателството на едно неутрално лице извършва администрация на пристанището и трисетъ милионна Полша трѣбвало да кореспондира чрезъ него съ цѣлия свѣтъ. Отъ самото начало сж изникнали много неприятности и Полша била си наложила едно велико търпение да изпълнява договоритъ.

Ала съ създаването още на свободния градъ Данцигъ, Германия се е стремѣла и употребявала всички срдѣства да германизира града, но и да го направи една силна национална пруска крепостъ. Буквално града е билъ окупиранъ отъ множество бивши германски офицери и които били настанени на повечето служби въ Данцигъ. Нѣщо повече, заведени били въ сжщия градъ множество германци техници съ семействата имъ, за да се съземе немски кадъръ за пропаганда.

Така „Le Temps“ пише, че ще могатъ да обезпечатъ своитѣ човѣшки и културни права и ще създадатъ условия за своето стопанско развитие.

жельзничарския професионаленъ съюзъ се управлявалъ отъ специално доведенъ отъ Германия чиновникъ. Неговото назначение било да утекчава организацията на жельзничатѣ въ Данцигъ съ Полша. Пслѣдната, обаче, се е налагала на всѣкъде, главно по финансовото стабилизиране, по подѣлбата на митническитъ приходи между Полша и Данцигъ, по създаването на монопола върху тютюна и пр. Търсила е заеми за свободния градъ, макаръ че всичкитъ му разходи отивали за подѣржанieto на многото доведени германски чиновници.

Между това Данцигъ е единственото дебуше на море за Полша. Германската пропаганда, обаче, употребявала всички срдѣства, за да подѣржа една отбегнатостъ между Данцигъ и Полша.

Множество конфликти сж изникнали: по въпроса за стационирането на полскитъ военни параходи, по въвеждането на жельзопътнитъ тарифи и пр. Посочва се сжщо колко голѣмо значение било за самия Данцигъ да бѣде свързанъ повече съ Полша отколкото съ Германия. Така презъ 1912 год. въ новото пристанище сж влѣзли 5966 кораба превозвайки 1,903,805 тона, а презъ 1928 г. това движение е стигнало до 13,819 кораба съ 8,167 713 тона. Днесъ Данцигъ е третото пристанище на Балтийското море следъ Копенхагенъ и Стокхолмъ. Днесъ работницитъ по пристанището сж на три смѣни по 8 часа — толкова голѣма била работата. Проектиратъ се нови кейове и басейни.

Сенатътъ, обаче, на града председателствувалъ отъ германеца Шамъ, е създавалъ много пречи въ отношенията съ Полша. Така, съ създаването на своя монетна система презъ 1923 и 1924 г., се е цѣлило, да се отекчатъ тия нормални отношения и да се попречи на полското стопанство и търговия.

Въ резултатъ на всичко това въ германската преса про-

Едно изгрѣващо българско слѣнце

Господинъ Никола Агънски отъ гр. Новия-Пазаръ е издалъ сериозенъ трудъ: Въведение на социологията частъ I-а (външни условия) — томъ I-й — Синтезъ на астрономията, геологията, минералогията и палеонтологията, а подъ печатъ е билъ и томъ втори.

Глава IV — Синтезъ на биологията, ембриологията, сравнителната анатомия, зоологията, ботаниката въ свързка съ проблемата за произхода и развоя на живота на земното кълбо.

Глава V-а — Синтезъ на антропологията и етнологията въ свързка съ проблемата за произхода на човѣка.

Глава VI — Синтезъ на физическата икономическа и политическа география въ свързка съ проблемата за външнитъ причини на свѣтовната война.

Първъ случай е въ нашата научна и социална литература български авторъ въ синтезъ да изнесе на обществото такива сериозни проблеми.

Въ нашата литература па даже и въ европейската се е писало много по горнитъ въ-

проси, но ученитъ сж си служили винаги съ критично аналитическия методъ въ науката, но не и съ синтеза.

Могущъ и силенъ е замаха и безсмъртна ще да остане мисълта на въпросния ученъ, който чрезъ синтетичната наука ни дава (доказва) истинската представа за необятното море на живота.

Въ всѣко време автора се чувствува само на земята, но не и на небето и нито на иота не се лже по въпроситъ за живота.

У душата на четеца безъ да ще влиза целостната картина на битието (на живота) на страшния и стихийенъ нашъ свѣтъ съ неговия огънь, борби и самосъзнание.

Съ силно възмущение автора се обръща къмъ Европейскитъ господари като имъ напомня, че сжщата оная сила, която е изневѣрила на предишнитъ господари, патриции и феодали, ще изневѣри и на тяхъ, тъй като ще се явятъ въ времето нови господари на свѣта — самитъ народи.

Безспорно е, че Г. Агънски се очертава като една силна и

можща личност, която следъ като се ейсамозъзнала е почнала да твори.

Той говори съ устата на измъченото човѣчество, потиснато отъ мръсни и кални тирани, които сж заробили и оковали свѣта.

Книгата дава едно свѣтло и огнено отражение на бързо развиващия се външенъ диалектиченъ мѣнливъ свѣтъ, а тукъ-таме се надига и завесата на страшното наше вътрешно битие, анейде си ясно проличава освободения човѣкъ съ просвѣтнато лице и освободени крила на мисълта.

Свѣта тукъ е представенъ като непрекъснато движение на основната материя-енергия, като непрекъснато развитие и свършенство на нашия духъ въ времето на пространството, че нашия духъ черпи сила отъ горящата материя въ насъ и силно е зависимъ отъ нея. Затова автора слива въ единенъ, великъ и недѣлимъ процесъ материя и духъ съ свойствената ему енергия или съ други думи единенъ процесъ на движение на основната материя-енергия, която енергия твори и промѣня всичко на свѣта.

И като продуктъ на това

непрекъснато движение на основната материя-енергия, на външнитъ причинни условия (на живота) на тласъка, на горящата, на трансформираната материя въ енергия върху тѣмъния усетъ на автора се обяснява неговия неспокоенъ огненъ духъ, който е истинския духъ на окованото човѣчество.

За да ни изтълкува автора учението за развитието на живота, течението на живота въ свѣта и въ свързка съ това учение да ни изложи и самото развитие и свършенство на формитъ въ земното кълбо, включително и човѣка, автора ни е направилъ сполучливъ синтезъ на всички естествени науки, които изучаватъ живота и неговитъ форми въ движение отъ зараждането имъ на земята до днесъ. Отъ този синтезъ на науки, автора ни извежда основния законъ въ природата — „Законъ за трансформирането на материята — енергията въ свѣта“ или съ други думи закона за горенето на материята, трансформирането ѝ, превръщането ѝ въ свободна енергия, която велика енергия движи свѣта и върши промѣната и въ зависимостъ отъ този огненъ законъ въ вселената, автора поставя и самото

развитие и свършенство на формитъ включително и човѣка и за доказателство той ни привежда редица факти и примери съ развитието на формитъ въ своя синтезъ на естествени науки, които изучаватъ миналото битие на земята, а именно на Астрономията, Геологията, Минералогията, Палеонтологията, като подкрепя и тоя синтезъ съ петъ обширни таблици за измрелитъ презъ различни ери на земята видове и родове животни, отъ които ясно, като бѣлъ денъ се виждатъ какъ формитъ произхождатъ и развиватъ една отъ друга

И следъ това пита се автора самъ: къде ще остане тогава днешната заблуда на човѣството, че въ сътворение то на формитъ е имало абсолютна сила, но не и развиваща, усъвършенстваща се освобождаваща се разумна сила? Тука автора напишва и тината и демаскира лъжата заблудата, както нашия народъ пеевъ и революционеръ Хр. Ботевъ казва въ своитъ стихове:

О мой Боже, прави Боже! не ти що си въ небесата, не ти що си въ мене Боже менъ въ сърдцето и душата,

Добруджанския Комитет

и г. Драндабуръ

(вместо фейлетонъ)

(телефоненъ разговоръ)

— Ало, ало!... да... тукъ Акциуня Булгаряска, а тамъ?...

— Тукъ О. Н., Драндабуръ, Добъръ денъ г-нъ Драндабуръ. (Покланя се). Моля г-нъ Драндабуръ, ние сме изпращали до сега въ О. Н. всяка седмица по единъ меморандумъ, а въ вестниците по едно комюнике, да знаятъ добруджанци, че О. Н. и никой другъ ще ни освободи.

— Право. Така е. Колкото до добруджанци да знаятъ, ама тукъ меморандуми не сж получавани.

— Но г. Драндабуръ, ние сме много недоволни, гдето сже допуснали да присъжствува на вшитъ заседанил Трифоновъ, който тукъ води агитация, че нашия Комитетъ билъ безъ умъ и че не си разбиралъ отъ работата, като отправялъ меморандумъ до О. Н., за юнската сесия на съвета, защото това право имали държавитъ и то само по нѣкаква процедура.

— Правъ е Трифоновъ. Такава е резолюцията на съвета.

— Демекъ, ние не можеме да пишемъ мемоари, че искаме да освободимъ Добруджа.

— Шомъ на сже официаленъ държавенъ органъ...

— Ама ние сме възведени вече въ рангъ полицейски комитетъ. Така, че ние сме вече официаленъ институтъ.

— Имате ли документъ за това?

— Никватъ сериозни опасения, че Полша подържана отъ Франция подготвя и обществено мнение въ Европа за анексията на Данцигъ отъ Полша.

Въ скоро време може би сже бждемъ изненадани отъ единъ актъ на окупация, тъй както стана презъ 1920 г. съ гр. Вилна. Изглежда, че Франция ще подкрѣпи единъ подобенъ актъ, обаче, международното положение сже го позволи ли? Това е другъ въпросъ, който не е безразличенъ въ отношенията на Германия, Литва и Русия.

— Да, имаме специална диплома за отличие.

— Е, тогава може. Изпратете бързо меморандума си, защото срока е само до 15 априлъ. Непременно приложете и дипломата, че сте полицейски комитетъ. Изпратете го препоръчано и бързо на мой адресъ, Г-нъ Драндабуръ О. Н. Женева, а пъкъ азъ тукъ веднага сже го предамъ по назначение въ Клозетната секция, създадена за подобни бързи случаи.

— Благодаря сърдечно, отъ името на цѣлия комитетъ, а особено отъ името на председателя г. Мизериадисъ. Колко много сже се зарадва и той, че пакъ безъ Трифоновъ сже свършихме работата.

Сбогомъ, но моля запазете нашия редъ въ Клозетната секция. На васъ разчитаме г. Драндабуръ. За случая сже издадемъ сега още специално комюнике.

Диплома

Дава се настоящата диплома на Добруджанския Изпълнителенъ Комитетъ, избранъ отъ полицейския конгресъ въ Шуменъ, че той сж писмото № 558 отъ 8 мартъ 1929 г. до М-то на Вжтр. Работи (отдѣление Социални грижи) сж което иска разтурянието на Младешката добруджанска група въ София, оправда напълно възложеното му довѣрие и затова разрешаваме да носи титлата Полицейски Комитетъ, като въ бжлаше се нарича „Полицейски Добр. Изпълн. Комитетъ“.

За голѣмата заслуга въ тая областъ на широкитъ социалисти, Асенъ Господиновъ и Печо Господиновъ, за тѣхната преданностъ и умѣло ръководство на комитета, разрешаваме да бждатъ произведени пожизнено въ чинъ Полицейски социалисти.

(п. п.) Министръ: Дауль Зурловъ, секретаръ: Садразамъ Ибриковъ.

Добруджанци, връщайте органа на социал-предателския изпълн. комитетъ в. „Добруджа“.

Мека почувствуватъ презрението ви.

Разврата се носи

и въ провинцията

Акциуня Булгаряска въ Ески-Джумая

(Специална кореспонденция)

Е. Джумая, 31. III, 1929 г.

Днесъ д-во „Добруджа“ има околйския сборка. Говори Печо Господиновъ секретаръ на нѣкакъвъ изпълнит. комитетъ сж седалище не знамъ кжде. Изпратенъ билъ той отъ сжщия комитетъ да устройва организационни събрания и да стѣга редоветъ на добрудж. организация. Ние добруджанци тука едно не можахме да разбереме, срещу кого трѣбва да насочи борбата си — срещу ромънската олигархия ли или срещу два вестника и то въ центъра на София, въ едната отъ които сжщия Печо Господиновъ или Акциуня Булгаряска, преди да дойде тукъ, е ходилъ сж стражари да я шурмува.

Ораторътъ фалшифицира историята на движението, като всѣки невежа-глупакъ. Той каза, че Великия съборъ билъ гласувалъ резолюция за присъединението на Добруджа къмъ България. А що се отнася до конгреса въ Шуменъ, че тамъ имало небивала свобода.

Отговорихъ му — да свобода, каквато има въ Добруджа.

Съ цинизмъ Акциуня Булгаряска, още веднажъ изключи изключенитъ отъ конгреса и ги обвини, че нѣмали куража да излѣзатъ сж отдѣлна листа.

Отговорихъ му — въ конгреса на събрани дедективи отъ Варна, Русе и Шуменъ наша листа не може да се скверни.

В. „Свобод. Добруджа“ продължава, да излиза. Откъдъ взима пари, се провиква Акциуня Булгаряска?

— Само ние, които плащаме знаеме отъ кжде взема пари да излиза, отговорихъ азъ. Ами вие Печо Господиновъ, който абонирахте всички членове на д-во Добруджа отъ Ески-Джумая, събрахте ни пакъ въ 30 души по 60 лв. = 1800 лв., а вестникъ не ни изпратихте, кжде сж тия пари?

Нека Изпълн. комитетъ да знае, че неговия невменяемъ секретаръ не може да намѣри

пазаръ на глупоститъ си въ Ески Джумая. И ако въ Нови Пазаръ толкова сж били сж него, колкото въ Ески Джумая, тежко на тоя фалиралъ социал-фашистки изпълн. комитетъ.

Свърши и закри събранието. Достраша го отъ възражения и изобличения. Тежко на това освободително движение, което сже го водятъ подобни невменяеми хора, които могатъ да намѣрятъ мѣсто само въ нѣкое психиатрично отдѣление.

Ние отправяме апелъ къмъ добруджанци — да презратъ Изпълн. комитетъ на социалъ предателитъ, до свикването на единъ истински добруджански конгресъ, кжде да могатъ свободно, да се изкажатъ за сждбата на поробената Родина.

Г. Чолаковъ

Тежко на победенитъ

Съ мирнитъ договори се наложи на победенитъ държави да понесатъ всичкитъ разходи на победителитъ по войната, за възстановяване на пострадалитъ области, за пенсии за убити и ранени, задълженията имъ направени по войната къмъ Америка, Англия и пр. и пр.

За да оправдаятъ една подобна убийствена тежестъ за победенитъ народи, победителитъ имъ наложи да признаятъ, че тѣ сж единственитъ и изключително виновници за войната.

Защо?

Защото Франция искаше Елзасъ и Лотарингия, а Германия не ги даваше.

Защото Австро-Унгарската монархия искаше да завладѣе Солунъ.

Защото английския капиталъ искаше да сломи засилващата се и завладѣла мирови пазари германска индустрия.

Защото Турция искаше да се освободи отъ унижителния капитулационенъ и икономически робски режимъ на западнитъ държави.

Защото Русия цѣлеше, да реализира плановетъ на Екатерина Велика, да завладѣе Цариградъ и Дарданелитъ и да слѣзе на Средиземното, сж мирово търговско значение, море.

И пр. пр.

И за всичкитъ тия завоевателни планове на алчни и ненаситни апетити на голѣмитъ сили — хиени, виновни излѣзоха малкитъ народи, които не гонеха нищо друго освѣнъ политическа икономическа независимостъ. И трѣбва да плащатъ на хиенитъ разноскитъ, защото сж си изхабили зжитъ отъ ядене на много милиони човѣшки жертви. Но както изгладнели и настървени хиени, ржмжатъ надъ плячката, така и победителитъ се каратъ по между си и не могатъ да си я подѣлятъ.

Първа Италия повдигна въпроса, че тя била най-онеправданата, че не ѝ се даваше точно опредѣления по договоритъ процентъ, че я оставили да вземе лѣвската частъ отъ голѣмитъ и обеднели австрийски и унгарски народи, а тѣ получили мораториумъ.

Оплаква се и Франция, че сж новитъ преговори по Германскитъ репарации, тя рискувала да загуби една голѣма частъ отъ очакваното, за да си изплатела дълговетъ къмъ Америка и Англия, да въстанови опустошенитъ отъ войната области, да плаща пенсийтъ на умрѣли, осакатени и др.

Оплаква се и Гърция найсетнѣ, че въ Спа ѝ общали да получи лѣвска частъ отъ репарациитъ на България, а сега постоянно се искало отсрочване и тя рискувала да загуби всичко.

Но какви загуби, Гърция е претърпѣла отъ войната? Ако има страна, която да е била облагодѣтелствувана и да събираше златото на съглашенчитъ презъ войната, това бжше Гърция.

Отъ друга страна нейното участие въ войната е равно на нула. Претенциитъ и обаче сж глѣми.

Но това на страна.

Отъ кого се искатъ всички тия жертви? Разбира се не отъ виновницитъ за войната, които сж всички отговорни фактори въ победители и по-

А ти Боже на разума защитниче на робитъ на когото щатъ празнуватъ денътъ скоро народитъ.

Както и разпнатия Христосъ е казалъ: „Да бжде бжде благословенъ Богъ нашъ, който е въ насъ“. Да спасимъ отъ мъртвостта нашия Богъ!

И така този гордъ ученъ, този новъ Хусъ настѣпва много опашки и вѣрваме скоро влѣчугитъ сже се опълчатъ срещу него, но нищо не сже могатъ да му сторятъ. Безсмъртна сже остане неговата мисль, която е велика свѣтовна мисль. Господиновъ Агънски съ своя синтезъ на науки спечели вече свѣтовна известностъ, за гдето разкжса тѣмната завеса — многостена на човѣшката слѣпота, на човѣшкото невежество като е събралъ въ своя синтезъ на науки цѣлото човѣшко познание и извежда човѣчеството къмъ движение, себепознание, къмъ самопомощъ и пр. Чий е Агънски, кому принадлежи, дали само на българския народъ или на цѣлото човѣчество? Безспорно е, че той принадлежи на измжченото човѣчество, или сж други думи, на окованата сила — на Прометея.

Като елементи на своята

наука — Социология, автора взема обекта на всички науки, които изучаватъ (външнитъ) екзожени условия и (вжтрешни) ендожени условия на нашия бързо развиващъ се външно диалектиченъ, материаленъ, менливъ свѣтъ и бързо съзнаващъ се вжтрешно духовенъ свѣтъ, като за това автора ни дава следната схема на науки, които той въ синтезъ привлича въ помощъ на Социологията.

Като елементи на Социологията той взема:

Въ тази таблица автора дава предимство на наукитъ, които изучаватъ, външнитъ причини екзожени условия на нашия свѣтъ, а това сж наукитъ, които изучаватъ физическитъ и биологическите условия на нашия свѣтъ или наукитъ, които изучаватъ нашата слънчева система, живота и неговитъ продукти. Защо автора дава предимство на тѣхъ, а не на вжтрешнитъ ендожени условия и защо ги поставя въ зависимостъ отъ развитието на живота, показва, че автора е твърдъ материалистъ узналъ е, че външното битие опредѣля мисленето и, че душата е функция на физико-химически процеси на материята и, че за

нея не трѣбва да се говори, до като тя е несвободна и неразвита и, че за нейното развитие и свобода ни говори само външно развиващия се ди-

алектично материаленъ менливъ свѣтъ, въ който чрезъ горението, трансформирането и превръщането на материята на клеткитъ у насъ въ енер-

1. Човѣшко общество

II условия

Екзожени външни условия

Физически условия проучени отъ:

Астрономията
Геологията
Минерологията
Географията { физическа
икономическа
политическа

Биологически условия проучени отъ:

Палеонтологията
Биологията
Ембриологията
Сравнителната Анатомия
Етнологията
Антропологията

Економически условия проучени отъ:

Економията
Финансовата наука
Индустриално знание
Землѣдѣлско знание

Ендожени вжтрешни условия

Духовни условия проучени отъ:

Лингвистиката
Психологията
История на религиитъ
История на изкуствата
„ на литературата
„ на философията
„ на наукитъ

Организац. условия проучени отъ:

Историята
Наука за семейството
Държавата
Администрацията
Юриспруденцията

Малцинствата и О. Н.

Рефератът на г. Тр. Трифоновъ

Поукитъ отъ него

По инициативата на двото на столичните журналисти, г. Тр. Трифоновъ на 5 IV реферира върху въпроса за малцинствата.

Той присъствуваше на последната сесия на съвета при О. Н. и сподели своите впечатления.

г. Трифоновъ подчерта, че по въпроса за малцинствата има едно раздвоение въ сръдитъ на съвета. Едни искат да го разглеждат отъ гледна точка на международното право като Чемберлейнъ, който вече не поддържа тезата на Мело Франко за асимилацията на малцинствата, но поддържа, че малцинствата тръбват да бъдат лоялни спрямо държавата, въ която се намиратъ, а когато се отнасят до О. Н. да протегали винаги чисти ръце, а други начело съ Брианъ, задъ който още стоятъ Чехославия и Полша, искатъ да придадат на тоя въпросъ

бедени. Искатъ се отъ самитъ народи. Искатъ се отъ германския, унгарския, австрийския и българския изтощени и оголбени народи. Не стига, че тѣ се разориха материално, дадоха милиони човѣшки жертви, унижени културни придобивки и благосъстояние създавани съ вѣкове не трѣба да работятъ, да не си дождатъ, да се изразждатъ за да плашатъ разходитъ и дълговетъ на противниците.

Това показва колко много животинско, колко звѣрщина има още въ управляваща Европа, въ голѣмитъ държавници и дипломати на победителитъ, които продължаватъ още произволно да разполагатъ съ съдбинитъ на народитъ. Ала нескончаемо то не може да бже тѣй.

Ако е въпроса да се облагатъ и изсмукватъ последните жизнени сокове на извѣстни народи, и да се осждатъ на постепенна смъртъ, естествено тѣхно право ще бже, да станатъ и да изваятъ стига! Не плащаме повече ни стотника! Долу сатрапитъ! Да му мислятъ тѣ тогава!

чисто политически характеръ и че не О. Н., а респективнитъ правителства, да се занимаватъ съ него, къмъ които сами да се обръщатъ самитъ малцинства.

Г-нъ Трифоновъ изтъкна че има още единъ трети факторъ — III интернационалъ, респективно Съветска Русия, който претендира да представлява онеправданитъ народи и поради неговата позиция, О. Н. е принудена, да се занимава по живо съ малцинствата.

Борбитъ на дветъ разбира нря следватъ своя пжтъ.

Въ миналата сесия се повдигна главно въпроса за процедурата. По нея имаше нѣколко резолюции — отъ 1920, 1921 и 1925 г. До 1920 год. се мислеше, че само членъ отъ съвета можеше да повдига въпросъ за малцинствата. На 20 X. 1920 г. итал. делегатъ Титони формолира нова резолюция, която се прие, а именно:

Може да повдига въпросъ за малцинствата:

1. Всѣка държава, която е членъ на ОН.

2. Самото малцинство живущо въ държавата, която е членъ на ОН и

Полша и Чехославия дълго се противопоставяха на тая резолюция, и успѣха да наложатъ друго разрешение, по което малцинствата не могатъ да повдигатъ въпросъ за правата си предъ ОН и се премахна създадената практика, да се правятъ достояние на всички членове на ОН, оплакванията на дадено малцинство. Възприе се, че само една държава — членъ на ОН може да преявява оплаквания за дадено малцинство, но само за информация. Никакви д-ва или частни инициативи не се позволяватъ.

Такъвъ бѣше случая съ кланетата въ с. Кочина, Силистренско, презъ ноември 1927 година, когато българ. д-во за ОН направи оплакване до ОН и понеже споредъ действующата процедура оплакването не можеше да се раз-

гласява, събщи се само на заинтересована страна Романия. Последната въ единъ дълъгъ отговоръ изнася стотици случаи на провокаторства отъ страна на български чети и всичко това остана въ тайна, никой не можеше да отговори и съвета не се занима съ оплакването.

Тая аномалия именно предизвика канадския представител Дандиоранъ, да направи своето предложение по процедурата. (Читателитъ ни сж а чели въ „Св. Добруджа“ бр. 53 и 54).

Чехитъ и поляцитъ се противопоставиха. И тѣ вѣнъ отъ О. Н. си казаха думата. Тѣ говорятъ за асимилацията на малцинствата и обявяватъ О. Н. за некомпетентно да се занимава съ тоя въпросъ.

Съвета назначи една тричленна комисиия, която да получи всички желания, обяснения и възражения по предложението за процедурата отъ държавитъ — членове на О. Н. и да представятъ своя проектъ до идната сесия презъ м. юний

Много криво се схваща у насъ, като всички национални организации и д-ва готвятъ и изпращатъ мемоари, първо, защото тѣ нѣматъ това право и второ, защото се занимаватъ съ въпроса по същество, когато комисиията се интересува само отъ процедурата. И естествено е, че тия мемоари ще отидатъ въ архива. Излишенъ трудъ.

Реферата бѣ изслушанъ съ напрегнато внимание. Отъ него могатъ да се изведатъ следнитъ умозаключения:

1. Че О. Н. се намира въ ржцетъ на силитъ победители, тѣ го движатъ и нѣматъ интересъ сериозно да се занимаватъ съ въпроса за малцинствата.

2. Че въ сръдитъ на голѣмитъ и малки победители, които господаруватъ въ О. Н. съществуватъ постояннен конфликтъ и дисонансъ по самия въпросъ за малцинствата и

3. Напразни сж надеждитъ на погисналитъ народи въ О. Н. и губятъ време и енергия която трѣба да употребятъ въ своето организиране и фидеране за борба, както срещу двигателитъ на О. Н., така и срещу заблудата, която то сѣе всрѣдъ народитъ.

Софийското Д-во „Добруджа“

Противъ Изпълн. Комитетъ

Пълна невменяемостъ. Отказватъ да получатъ архивата на млад. група

Не знаемъ дали последното комюнике на добрудж. Изпълнителенъ Комитетъ помѣстено въ в. „Добруджа“ за младежката добруджанска група е вѣрно, защото всички до сега излѣзли комюникета отъ името на сжщия комитетъ помѣстени въ разни вестници се опровергава отъ подпредседателя на комитетъ А. Стояновъ, не само като невѣрни, но и като несъществуващи. Има въ тоя комитетъ единъ невменяемъ и побърканъ на разни теми социал-патриотаръ, който страда отъ манията да драже по вестниците разни нелепости по адресъ на противниците на комитетъ, и всевъзможни глупости, които сж истински изразъ на некомпетентност и заржчанъ отъ друге изпълнителенъ комитетъ.

Така стана и съ писмото № 558 отъ 8. III. до м-вото на Вжтр. Работи, отдѣление социални грижи, по разтурянето на младежката добрудж. група въ София. М-вото се постави въ услуга на широкитъ социалисти отъ изпълнителния комитетъ. Полиция отиде и прибра архивата на соф. добрудж. група. На поканата на полицейскитъ органи до д-во Добруджа, да се яви и получи архивата, както изпълн. комитетъ искаше, председателя на д-вото „Добруджа“ А. Стояновъ, който еи подпредседател на Изпълн. Комитетъ, отказалъ да получи архивата. Не само това, но казватъ, че неговата „честна съвестъ“ заговорила и не скрилъ да изрази възмущението си по писмото № 558 отъ 8. III. на Изпълн. к-тъ подписано отъ председателя Хар. Стефановъ и секретаря П. Господиновъ, подъ диктовката на полицейския социалистъ А. Господиновъ, и безъ да е имало решение на изпъл-

нителния комитетъ.

Нѣщо повече, скандалътъ въ сръдитъ на Изпълн. Комитетъ е билъ голѣмъ. Председателътъ Х. Стефановъ се извинявалъ, че билъ подведенъ отъ секретаря на Комитета широкитъ социалистъ П. Господиновъ и отъ представителя на ВДРО, който движелъ цѣлия животъ и дейностъ на Изпълн. Комитетъ. Дори Комитетъ на него е предоставилъ и редакцията на съюзния органъ в. „Добруджа“.

Добра е характеристиката и пълна е илюстрацията за безначалието и безредие въ Изпълн. комитетъ и за невменяемостта на председателя и секретаря му.

Но А. Стояновъ е заявилъ още, че отъ името на Соф. д-во „Добруджа“ е билъ писалъ писмо на IV полиц. участъкъ, където се намира още архивата на Соф. Младежка група, че незаконно е отнета, че д-во „Добруджа“ нѣма нищо общо съ Младежката група, че тя отдѣлно си съществува, като членъ на Младежкия добрудж. съюзъ, който се управлява отъ свой уставъ и следователно да се повърне обратно архивата

Вѣрно ли е, че е писалъ това не знаемъ, ала го е казалъ предъ множество добруджанци, вѣроятно, за да се докара.

Какъ ще погледне сега Министрството на Вжтр. Работи, отдѣление Соц. грижи, което е било подведено отъ Изпълн. Комитетъ и какви отношения ще има това е отдѣленъ въпросъ, който ще чакаме да видиме и ще се повърнемъ. Защото за насъ подобна игра съ свешени и конституционни права за срдуженията на гражданитъ за хатѣра на двама социалъ фашисти, е едно неоскажваемо престѣпление.

На разбойниците

отъ младежката страница на в. „Добруджа“

Получихме следното писмо за помѣстване:

„Въ „младежката“ страница на в. „Добруджа“ е помѣстена бележка подъ надсловъ „До кжде стига безсрамие то имъ“, въ която се визира моята личностъ, целяща обаче да удари идейното течение всрѣдъ добруджанската емиграция, къмъ което имамъ щастието да се числя. Въ тая бележка писача Вълчидолския „войвода“ Мирката, който е „правилъ разследването“ въ Ески-Джумая пише, мл. добр. група при д-во Добруджа не е вземала резолюция по изключаванята на XII конгресъ, по политиката и тактиката на Изп. К-тъ и пр и че сведенията биле почерпени отъ подпредседателя и секретаря на групата Чолаковъ и че азъ съмъ злоупотѣбилъ съ тѣхното довѣрие. Отъ начало до край, така наричания Мирката, което име свързватъ, кой знае зашо, съ обира на Добричката гара, съ побой въ с Куркутъ съ обира и вулгарни престѣпления отатѣкъ и отсамъ границата, а той все мълчи и отъ „великодушие“ не опровергава и не протестира, лже най-безсрамно читателитъ на „младежката“ страница на в. „Добруджа“ и се мжчи да че те моралъ!...

„Азъ подържамъ, че всичко писано въ в. „Св. Добруджа“

и „Добр. Знаме“ е вѣрно, така както е вѣрно, че не Чолаковъ, а азъ, Ст. Конаклиевъ, съмъ и днесъ още секретаръ на младежката добруджанска организация въ Ески-Джумая, която е при д-во Добруджа, но е членъ на съюза Д. М. С. и участвува съ двама делегати въ първия конгресъ. „Оспорва се и качеството ми на добруджанецъ — на това нѣма да се спирамъ и опровергавамъ. Ще кажа само, че писача лже съзнателно и умишлено.

„Само всрѣдъ хората на Изп. К-тъ „добруджанцитъ“ сж на категории и степени — кой повече, кой по-малко, като почнемъ отъ Ст. Малешковъ и Харалампи Стефановъ, та чакъ до Жабарчетовъ Шуменъ.

Ще завърша съ заключението на автора отъ „младежката страница“, като най-подходящо за него и патронитъ му: „Ето съ какво средство си служатъ нѣколцина хора около Изп. К-тъ и никой не бива да се очудва, като се знае безсрамие то имъ и на кой металически господъ служатъ“.

Приемете почитанията ми г-нъ Редакторе,

София, 1. IV. 1929 г.

Ст. Конаклиевъ

Добруджанци четете „Свободна Добруджа“

София—Печатница „Съгласие“

денъ езикъ би могло да се каже, че за душата не трѣба да се говори, до като тя не е преминала презъ огъня на живота, който спомага тя да стане положителна, да се развие, очисти, освободи отъ вѣковния мракъ и наслоената вѣковна калъ и, че ако тази душа благодарение на силния избухналъ звезденъ огънь у нѣкой велики свѣтовни лица, като Христосъ, Хр. Ботевъ и др. се е видѣла въ отражение, това отражение е съставлявало за тѣхъ откровение или актъ за самосъзнание и импулъс за по нататъшното развитие и въздействие — или съ други думи, тѣзи велики свѣтовни хора сж видѣли и познали сами себе си, както великия гръцки философъ Сократъ е проповѣдвалъ въ своето учение: „Познай себе си“, че най-мжното нѣщо въ свѣта е човѣкъ да познае себе си, да види себе си.

Следъ това самосъзнание у тѣзи велики свѣтовни лица, закипалъ е въ тѣхъ бунтъ, избухналъ е отъ тѣхъ вътрешния звезденъ огънь, за освобождение на човѣшката личностъ, на човѣшкия духъ, на свѣта, заиграло е морето на живота...

И сж почнали на времето си да проповѣдватъ бунтовно учение: „Чрезъ огънь да освободятъ човѣчеството отъ черната и мъртва сила, която го е оковала, отъ мръснитъ и кални тирани, които тѣй силно сж потиснали и поробили човѣшкия родъ на земята, като сж му отнели правата и си присвоили правото, да го управляватъ и да бждатъ господари надъ него.

Българския народъ не може да забрави тѣзи велики свѣтовни лица озарили свѣта съ толкова много огънь и умрѣли за свободата и щастието на човѣчеството. Такава личностъ е и г. Агънски. Времето ще признае неговата велика мислъ за синтеза на съвременитъ науки — ключа на съвременното познание.

Но: пита се, защо българския народъ, който е признатъ отъ европейскитъ цивилизатори за варварски, изхвърля такива свѣтовни величини?

Какво е това явление у насъ, личността Агънски въ науката, а Теодоръ Траяновъ въ литературата — тѣзи свѣтовни бунтовници на мисълта, чувството и волята. Това показва, че не малко е потиснатъ българския народъ отъ европей-

скитъ цивилизовани варвари, които за срамъ и позоръ на двадесетия вѣкъ насилватъ народа ни и държатъ въ робство толкова поробени народи, толкова български провинции, лежатъ невинна българска кръвь и пиятъ български потъ!...

Но вижте тирани, европейски господари и политици, ние се възраждаме, а вие залязвате и сигурно ще ви развалимъ смѣткитъ единъ денъ.

Българския народъ не веднѣжъ е давалъ просвѣта и свѣтлина на човѣчеството и не веднѣжъ той тласкалъ неговото развитие умствено, нравствено и матер. ално и не веднѣжъ този великъ и доблестенъ народъ е спомагалъ на народитъ, да се освобождаватъ отъ своитъ тирани, притеснители, експлоататори и кръвопийци! И не е далечъ времето, когато ние непризнатитъ отъ васъ варвари ще разсипемъ вашитъ гнили общества и ще избавимъ отъ вашитъ нокти поробенитъ народи и човѣчеството и ще възворимъ миръ и щастие на земята...

Поздравяваме автора блѣскаво да завърши трудоветъ си и да прослави изгреващето българско слънце.

Хр. Калчевъ